

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	MUDr. Mgr. Jaroslav Rychtera
Téma práce:	Biologická podstata práva a její (ne)soulad s recentní koncepcí práva
Rozsah práce:	234 954 znaků
Datum odevzdání práce:	31.8.2021

- 1. Aktuálnost (novost) tématu** Jaroslav Rychtera si ve své rigorózní práci klade zcela legitimní otázku, zda je biologická podstata práva v souladu či nesouladu s recentní koncepcí práva. Tento problém zůstává většinou právnické obce ignorován, protože právníkům obvykle chybí speciální poznatky z oblasti biologie a raději se soustředí na právo a jeho proměny. Jako vystudovaný lékař a právník je Rychtera schopný nejen interního, ale i externího pohledu na právo a dává kvalifikovanou odpověď, která je přínosem.
- 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody** Zvolené téma je obtížné, protože vyžaduje mezioborový přístup. Jen ten může překonat vzdálenost dvou vědeckých diskurzů, společenskovedního a přírodovědného, a prolomit oborovou zaslepenost, která je typická pro každou profesi a která je zátěží i v soudobé značně specializované vědě. Autor musí zůstat opatrný také při recepci poznatků, které jsou k dispozici. Dnes je to hlavně sociobiologie, která se pokouší o nové pohledy na člověka a jeho jednání. Bohužel však často nahrazuje jedno schéma, obraz člověka jako čistě racionální bytosti, za jiné zjednodušení, obraz tvora úplně ovládaného instinkty a pudy jako zvířata. Zdá se, že se autor s tímto úskalím úspěšně vyrovnal.
- 3. Formální a systematické členění práce** Práce má přehlednou strukturu. Kromě úvodu, závěru a povinných náležitostí ji tvoří deset kapitol: první se zabývá stěžejními metodologickými přístupy k právu, druhá se zaměřuje na člověka a základní pravidla jeho existence, třetí se věnuje fyziologickým mechanismům pro působení práva, čtvrtá se týká recentní koncepce práva, pátá pojednává o energetice existence systémů a entropii, šestá a sedmá mapují biologickou podstatu práva objektivního a práv subjektivních, osmá rozkrývá biologické působení práva na organismus, devátá postihuje následky nesouladu mezi právními předpisy a biologickými zákonitostmi existence člověka, desátá kapitola se koncentruje na právo na život. Celkově se rozvržení práce jeví jako racionální.
- 4. Vyjádření k práci** Práce představuje současnou převládající koncepci člověka a lidské společnosti vyjádřenou právem jako z velké části překonanou metafyziku, která je v rozporu s poznatky biologie. Člověk je v autorově pojetí tvorem, který nejspíše nahodilou genetickou mutací získal evoluční výhodu oproti ostatním živočichům a schopnost ovládat svět, což z něj nakonec učinilo predátorský druh a pro Zemi přítěž. Současně podle autora lidstvo z pohodlnělo a zhlouplo v důsledku života bez práce a spoléhání se na techniku, a to z něj učinilo zranitelný druh. Právo tento proces podporovalo štědrým sociálním zabezpečením a poskytováním menšinových práv. V budoucnosti by se mohlo zdegenerované lidstvo stát obětí biologických zákonitostí, které objevil Darwin, a být vystaveno hrozbě zániku. Nabízí se otázka, zda není tento obraz příliš pesimistický a zevšeobecňující. I v právní vědě nalezneme koncepce člověka vcelku realistické (např. Hartova nebo Weinbergerova). Jde o to nekonstruovat novou metafyziku, i když je pravda, že část populace skutečně degeneruje. Škoda, že práce nereflektuje některé aktuální trendy mající biologický rozměr a pomalu se promítající do práva: náhradní mateřství nebo

rodičovství homosexuálů, či problémy diskutované: závěry neurovědy o psychologickém determinismu a jeho možném vlivu na právo. Jinak je výklad autora fundovaný a čtivý.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce je převážně splněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce je originální. Nejedná se o plagiát.
Logická stavba práce	Výstavba práce je logická a přehledná.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce se opírá převážně o české zdroje, které autor cituje korektně.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza jde do hloubky.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce vyhovuje běžným standardům.
Jazyková a stylistická úroveň	Po stránce jazykové a stylistické není co práci vytknout.

6. **Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě** Výše vznesené připomínky nejsou zásadního charakteru. Rigorózní práce Jaroslava Rychtery splňuje požadované nároky. Nic nevylučuje její obhajobu. Otázka k obhajobě: Dovolit, anebo zakázat zásahy do lidského genomu a proč?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu rigorózní práce.
---	--

V Praze dne 24. října 2021

Doc. JUDr. PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D.

oponent